

Pelaaja fiksusti –ryhmä

2. Ryhmäkerta

- Pelikasvatus
- Minä pelikasvattajana

Kotona pohdittua

Mieti, mitä pelejä (digitaalisia tai muita) tiedät
ja mistä peleistä itse pidät?

Mistä peleistä lapsesi pitää, mitä pelejä lapsesi
pelaa?

Kuinka yleistä pelaaminen on

Pelaajabarometrin 2022 mukaan 10-19 –vuotiaista nuorista suurin osa (96,6%) pelaa digitaalisia pelejä vähintään viikoittain (Pelaajabarometri 2022).

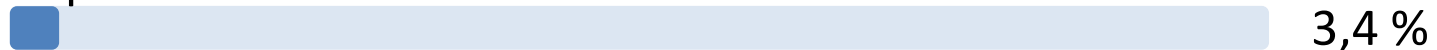
Pelaa päivittäin

Pelaa viikoittain

Ei pelaa lainkaan

Entä aikuisista? Ei pelaa lainkaan 20-29 v. – 7,1%, 30-39 v – 13,9 %, 40-49 v – 28,6%, 50-59 v – 48,8%. Ketkä osallistujista pelaavat?

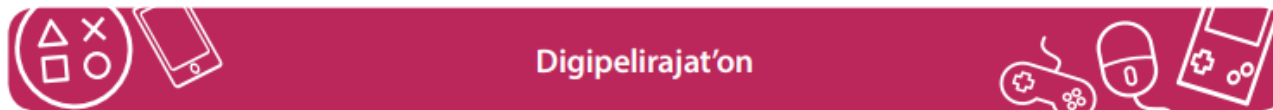
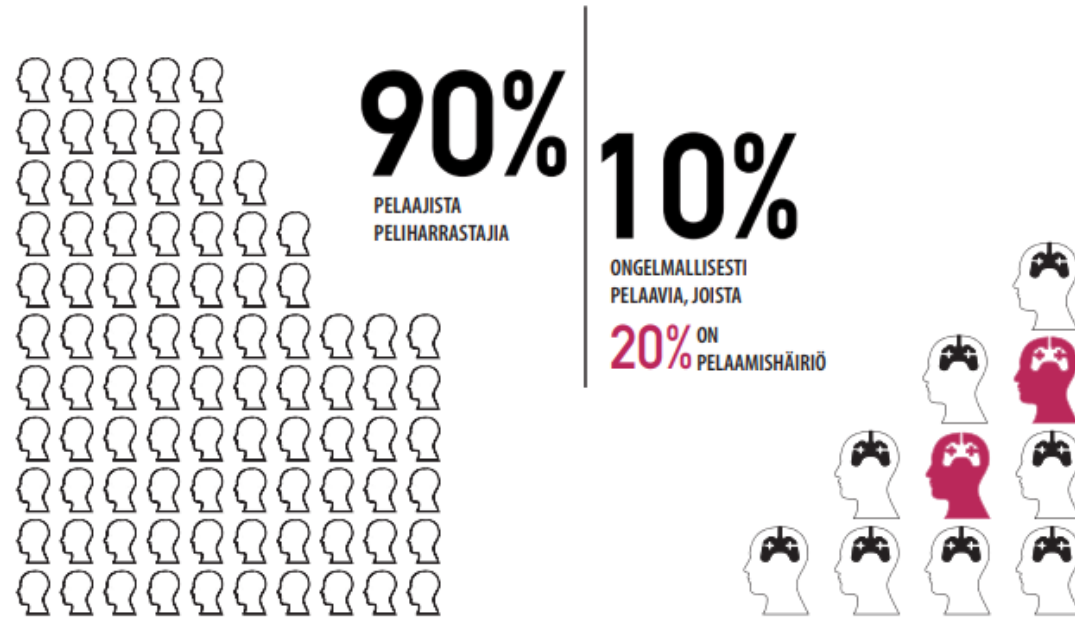
Vanhempien vastaukset: lasten medialaitteiden käytön haittoja

Jyväskylän ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö 2018

Lasten medialaitteiden/internetin käytön yhteydessä havaittuja haittoja:

- 58 % (n=75) lapsella vaikeutta lopettaa laitteiden käyttö
- 54 % (n=70) vanhemman tarvetta puuttua lasten medialaitteiden käytön päättämiseen
- 49 % (n=63) lapsen ärtyneisyyttä laitteiden käytön jälkeen
- 39 % (n=50) lapsella vaikeutta motivoitua muuhun tekemiseen laitteiden käytön jälkeen
- 38 % (n=49) lapsella vaikeutta pitää kiinni yhdessä sovituista median käytön säännöistä
- 19 % (n=25) ei havaittuja haittoja

ONGELMALLISEN DIGIPELAAMISEN YLEISYYS

Lähde: Heinänen, O., Korhonen, H., Lehtinen, S., Unkuri, K. & Mustonen, T. (2019). Peli kesken. Kokemustarinoita ongelmallisesta pelaamisesta. Sosiaalipedagogiikan säätiö, Helsinki.

Peliongelma/peliriippuvuus ICD11 -luokituksessa

Kolme keskeistä kriteeriä:

1. Heikentynyt pelaamisen hallinta
2. Pelaaminen asetetaan elämän muiden osa-alueiden ja kiinnostuksen kohteiden edelle
3. Pelaaminen jatkuu negatiivisista seurauksista huolimatta

Diagnoosi edellyttää, että käyttäytyminen on jatkuvaa ja toistuvaa sekä riittävän vakavaa. Lisäksi yleensä ongelmia aiheuttaneen pelaamisen on pitänyt jatkua vähintään vuoden.

Lähde: <https://www.peluuri.fi/ajankohtaista/ongelmallinen-digipelaaminen-kansainvaliseen-icd-11-luokitukseen>

Lasten kanssa voi olla hankalaa arvioida yllä olevia kriteereitä. Lasten itsesäätelytaidot ovat vielä puutteelliset, ja lapsi saattaa tarvita aikuisen apua pelaamisen hallinnassa ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämisessä.

”Pelikasvatus on muutakin kuin rajoituksia”

YLE:n artikkeli:

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/01/22/pelikasvatus-muutakin-kuin-rajoituksia>

Video (katsotaan kohdasta 26:06 kohtaan 27.08 asti, ongelmapelaamisen merkit):

<https://areena.yle.fi/1-2617326?seek=1566>

Kolme keinoa käsitellä pelaamista kotona

Rajoittaminen

**Keskusteluun perustuva
aktiivinen käsittely**

Yhdessä pelaaminen

Malli on alun perin kehitetty TV:n katselun käsittelyyn
(Meriläinen, M. (2020). *Kohti pelisivistystä. Nuorten digitaalinen pelaaminen
ja pelihaitat kotien kasvatuskysymyksenä. Väitöskirja*)

Keinoja pelaamisen säätelyyn

Vanhemmat usein käyttävät näitä keinoja samanaikaisesti

Rajoittaminen

- Tärkeää varsinkin pienempien lasten kanssa puutteellisen itsesäätelyn takia
- Tasapainoa selkeiden sääntöjen ja lapsen itsesäätelyn tukemisen välillä
- On tärkeää huolehtia monipuolisesta arjesta, jossa pelaamiselle jää sopivasti aikaa
- Tarjolla erilaisia työkaluja (vanhempien puhelinsovellukset, arjen suunnitelma, **perheen pelisäännöt -sopimus**)
- Kannattaako esim. puhelimella olla koukuttavia sovelluksia tai voiko niitä rajoittaa?

Yhteiset pelisäännöt pelaamiselle

- Keskustelkaa miksi pelaaminen tai perheen arkeen liittyvät asiat ovat tärkeitä.
- Pelaaminen ei saa vaikuttaa haitallisesti pelaajan velvollisuuksiin, kuten koulutyöhön.
- Sopikaa säännöistä yhdessä, lapsen mielipide
- Pelisopimukseen kannatta valita muutama sääntö kerrallaan, joista
 - 1-2 vanhaa ja jo toimivaa
 - 1-2 uutta kokeiltavaa

PELAA FIKSUSTI!

SOPIMUS

ME ALLEKIRJOITTANEET SOVIMME PERHEEMME DIGIPELAAMISESTA JA DIGILAITTEIDEN KÄYTÖSTÄ SEURAAVAA:

- ☐ KESKUSTELEMME YHDESSÄ PELIAJOISTA/PELISÄÄNNÖISTÄ
- ☐ PIDÄMME KIINNI PERHEEN KANSSA SOVITUISTA SÄÄNNÖISTÄ
- ☐ LOPETAMME PELAAMISEN SOVITUSSA AJASSA
- ☐ NOUDATAMME PELIEN IKÄRAJOJA
- ☐ VIETÄMME AIKAA KAVEREIDEN KANSSA MYÖS ILMAN LAITTEITA
- ☐ EMME KÄYTÄ ÄLYPUHELINTA RUOKAPÖYDÄSSÄ
- ☐ YÖAIKANA PIDÄMME PUHELIMET "YÖPARKISSA"
- ☐ VÄLTÄMME PELAAMISTA/LAITTEIDEN KÄYTTÖÄ TUNTIA ENNEN NUKKUMAANMENOA
- ☐ PIDÄMME PERHEEN MEDIAVAPAATA AIKAA YHTENÄ VIIKONPÄIVÄNÄ
- ☐ KOKEILEMME UUTTA HARRASTUSTA/VAPAA-AJANVIETTOTAPAA (1 PER VIIKKO) -> ESIM. LIIKUNTA, RETKEILY

HARRASTUS 1 _____

HARRASTUS 2 _____

OMA VALINTA: _____

ALLEKIRJOITUKSET

Lapsi _____ Aikuinen _____

Päivämäärä: _____

Esimerkkejä pelisäännöistä

Lähde: Pelikasvattajan käsikirja 2, <https://pelikasvatus.fi/pelikasvattajan-kasikirja-2/>

Päivittäinen peliaika

Lapsi saa pelata päivässä tietyn kellonajan välillä, esimerkiksi klo 17-19 välillä.

Tällöin ennakointi ja pelivuorojen sopiminen on helppoa, mutta pelit voivat keskeytyä ajan loppuessa, tai pelikaverit eivät ole samaan aikaan pelaamassa.

Päivittäinen ruutuaika

Lapsi saa pelata tietyn ajan päivässä, esimerkiksi 2 tuntia.

Tällöin peliajan voi sovittaa joustavasti muihin menoihin, mutta vanhemman on vaikeampi seurata peliajan täyttymistä.

Tämä kenttä loppuun

Lapsen kanssa sovitaan, että aikuisen ilmoittaessa peliajan loppumisesta, hän voi pelata vielä kentän loppuun tai seuraavaan tallennuspaikkaan.

Lapsen peli ei jää tällöin kesken tai tallentamatta, mutta jäljellä olevan peliajan arviointi voi olla hankalaa.

Päivittäiset elämät

Lapsi saa pelata päivässä tietyn määrän elämiä, esimerkiksi 5 elämää.

Sääntö on selkeä ja mahdollistaa pelin jatkuvuuden, mutta yhdessä pelaaminen voi olla haastavaa, jos joutuu lopettamaan toistuvasti ensimmäisenä.

Aktiivinen käsittely ja keskustelu

On hyvä pohtia kriittisesti pelaamista sekä pelien tarjoamaa sisältöä: toimintatapoja, roolimalleja ja pelien herättämiä tunteita.

- Mikä tekee pelistä mukaansatempaavan, entä pelottavan?
- Miten pelissä toimitaan, mitä rooleja se tarjoaa?

Kiinnostus ja uteliaisuus pelaamista kohtaan

- Vanhemman ei tarvitse olla pelien asiantuntija
- Lapsi tai nuori tietää paljon omasta harrastuksesta

Lapsen itsesäätelyn tukeminen liittyen pelaamiseen ja arkeen.

Tutkijan blogi

”Pelikasvatus ei ole vain rajojen asettamista ja poistamista, saati että se olisi aina helppoa tai yksinkertaista tai edes järin johdonmukaista.”

- Pelitutkija Mikko Meriläinen

<https://mikkomerilainen.com/2017/11/22/asiantuntija-sanoo/>

Tietoisuus omista käsityksistä: keskustelukortit

Auttaa tekemään tietoisia kasvatusvalintoja

Pelikasvatuksen osa-alueet

Turva ja säännöt

Sisältää muun muassa ikärajat ja sisällön valvonnan yhteisten sääntöjen lisäksi

Kiinnostus

Ollaan valmiita kysymään ja etsimään tietoa pelaamisesta

Itsesäätelyn tukeminen

Autetaan lasta noudattamaan yhteisesti sovittuja sääntöjä esimerkiksi palautteen, motivoinnin, palkitsemisen ja selkeiden sääntöjen avulla

Hyödylliset pelit ja opetuspelit

VILLE

Oppimisympäristö

Kouluihin hankittava
oppimisympäristö

EKAPELI

Oppimispeli

Useita versioita,
esimerkiksi Sujuvuus
ja Matikka

OPPI JA ILO

Oppimispeli

Ilmaisia verkkopelejä
lapsille

SETERRA

Oppimispeli

Tietovisapeli
maantiedon opetteluun

SPOOFY

Oppimispeli

Kyberturvallisuuteen
tutustumiseen

MAGIS

Oppimispeli

Hyvinvointitaitoja 1.-6.
luokkalaisille

Hyödylliset pelit ja opetuspelit

ILOA
ETSIMÄSSÄ

Oppimispeli

Opettajan tai aikuisen ohjauksessa pelattava yhteistyöpeli ryhmälle

MATIKKA-
KUNKKU

Oppimispeli

Pelisovellus matematiikan opetteluun

TOHTORI
TULO

Oppimispeli

Selaimessa pelattava kertotaulupeli

10
MONKEYS

Oppimispeli

Matematiikan opetteluun (suomeksi)

MATH
PLAYGROUND

Oppimispeli

Matematiikan opetteluun

DUOLINGO

Oppimispeli

Pelisovellus kielten opetteluun

Hyödylliset pelit ja opetuspelit

PIKKU
KAKKONEN

Oppimispeli

Pelisovellus, jossa oppimispelejä eskari-ikäisille

REHABOO

Kuntoutuspeli

Ilmainen peli, jota pelataan omaa kehoa liikuttamalla

ENDEAVOR
RX

Kuntoutuspeli

ADHD:n hoitoon, maksullinen, sivut englanniksi, demo ilmainen

GO
PARTICLES

Hyvinvointipeli

Sovellus lievittämään stressiä ja ahdistusta

TYPING
STUDY

Oppimispeli

Linkkejä kymmensormijärjestelmän opetteluun

Kirjallinen lisämateriaali

PELI-
KASVATTAJA

[NETTISIVU](#)

Linkit ladattavaan
Pelikasvattajan
käsikirjaan

PELI-
KASVATTAJA 2

[NETTISIVU](#)

Linkit ladattavaan
Pelikasvattaja 2
käsikirjaan

Videolisämateriaali

REILUA
PELIKULTTUURIA

VIDEO

Mannerheimin
Lastensuojeluliiton julkaisema
video, jossa pelitutkija Mikko
Merilainen kertoo
pelikulttuurista (3:36)

PELAAJA
KOTONA

VIDEO

Mannerheimin
Lastensuojeluliiton julkaisema
video, jossa haastatellaan
kilpapelaja Jere Oikarista ja
pelitutkija Mikko Meriläistä
(28:00)

Kotona pohdittavaa

- Pohtikaa lapsen kanssa pelien hyötyjä ja haittoja, ja miten ne ovat ilmenneet omassa perheessä.
- Tiedättekö lisää opetuspelejä tai muita hyödyllisiä pelejä? Niillä voi täydentää yllä olevaa listaa.
- Kokeilkaa halutessanne tehdä digipelielämänjana
 - Tehtävä löytyy Sosped-säätiön Level Up-omatukimateriaalin tasolta 2 lisätehtävänä, <https://digipelirajaton.fi/omatuki2/#alku>

PELAA
FIKSI
USTI

Kiitos!

